

ANBLADET

Nr 119 ISSN 0280-0993 MARS 2018

Organ för
NORRTÄLJE SLÄKTFORSKARFÖRENING

NSFF 40 år 1978 - 2018

Norrtälje Släktforskarförening går nu in i sitt 40:e verksamhetsår. Detta firade vi med litet extra godis på vårt årsmöte.

Mer om vad som tilldrog sig på årsmötet kan du läsa på sidorna 11-12.

Spelmannen Gåsvikarn från Vaddö

Birger Björnerstedt har forskat om spelmannen *Gåsvikarn* från Vaddö. Genom sitt intresse för denne legendariska spelman fick han också kontakt med likasinna i Amerika. På sidan 12 får veta hur denna kontakt kom till.

Anbladet utkommer med 3 nummer per år och utges av Norrtälje Släktforskarförening.

Tidningens adress: Box 280,
761 23 Norrtälje.

Hemsida: www.norrtelje-sff.se

Webmaster: Björn Bergström
webmaster@norrtelje-sff.se

Redaktör och ansvarig utgivare:
Urban Johansson

Tidningen ingår i NSFF:s medlemsavgift, f. n. 200 kr/år.

Bankgiro: 459-5724

Manus och idéer till artiklar kan insändas till tidningen under ovanstående adress. Artiklar och citat ur tidningen får användas efter angivande av källan.

Helårsprenumeration: 100 kr.

Enstaka exemplar av tidigare nummer kan köpas för 30 kr/st.

I NSFF:s styrelse ingår:

Ordf. Urban Johansson

Grovstavväg. 25, 761 93 Norrtälje
Tel: 070-692 48 36

Kassör Ann-Marie Alfredsson

Grovstavvägen 25, 761 93 Norrtälje
Tel: 070-279 51 30

Sekr. Willy Menander

Asplundsv. 18, 760 10 Bergshamra
Tel: 0176-261 255

V. ordf. Bo Ragell

Sandgatan 19, 761 51 Norrtälje
Tel: 0730-894 498

Klubbmäst. Birgit Söderman

Malsta-Ekebyv. 82, 761 71 Norrtälje. Tel: 0176-228 081

Ledamot Thomas Malmström

Rögårdsgatan 5, 761 30 Norrtälje
Tel: 0176-224 626

Norrtälje Släktforskarförening 40 år!

NSSFF går nu in i sitt 40:e verksamhetsår med optimism och framtidstro. Årsmötet samlade 30 medlemmar och styrelsen fick bra synpunkter för årets programverksamhet.

2017 gjorde föreningen ett överskott på 15 000 kr vilket också ger möjlighet att satsa litet mer på årets programverksamhet. Att DNA i släktforskningen är hett vet vi alla, något som också kommer att avspeglas i NSFF:s föreläsningsverksamhet i år. Till detta återkommer vi senare i år.

Ett stort problem för oss är att vår eminente hemsidesredaktör nu har tackat för sig, för att kunna få mer tid för sin egen släktforskning. Björn har dock förberett för oss på bästa sätt för att kunna axla hans mantel. Han har byggt om vår hemsida till en mer lätthanterlig sådan i programspråket Wordpress, men länkat vidare till den gamla sidan så att våra databaser över födda, vigda, döda i Roslagen fortfarande är sökbara.

Vi söker därför en ny redaktör för vår hemsida. Om du känner att du är rätt person att jobba med denna, så hör av dig till styrelsen. Du bör vara bekant med Wordpress och din huvudsakliga uppgift är att hålla hemsidan uppdaterad om vad som är på gång och har skett i vår förening.

I övrigt vill jag bara önska alla läsare ett gott nytt släktforskarår och att många av er besöker våra olika aktiviteter under året. Som vanligt är jag också jätteglad för alla bidrag till Anbladet, stort som smått. Färdiga artiklar, notiser eller förslag till artiklar ni skulle vilja läsa i tidningen. Ha det bra!

Urban Johansson

Bra sagt!

Det vill till en klok man för att hantera en lögn. En färskalle bör hellre hålla sig till sanningen.

Norman Douglas

Ett dåligt samvete är uppfinningarnas moder.

Carolyn Wells

För en man är en lögn sista utvägen; för en kvinna är den första hjälpen.

Franck G Burgess

Problemet med vinster

Den 19 oktober förra året bjöd NSFF in historikern från Stockholms universitet, Magnus Linnarsson, att föreläsa om sin senaste bok *Problemet med vinster. Riksdagsdebatter om privat och offentlig drift under 400 år*. Boken är sprungen ur forskningsprojektet *Egenintresset kontra det gemensamma bästa*. Då ämnet är mycket aktuellt också i vår tid med den politiska debatten om vinster i välfärden, antog styrelsen att detta skulle vara ett ämne som skulle dra mycket folk till föredraget. De tio personer som kom fick också en mycket underhållande och intressant analys av problematiken inom några olika områden alltifrån värvning av soldater till Sveriges armé under stormaktstiden till striden om privata daghem och Lex Pysslingen 1983/84.

Några hållpunkter i Linnarssons föreläsning skall här delges läsarna. De som vill veta mer hänvisas till Linnarssons bok utgiven på Nordic Academic Press, Falun 2017. Debatten och konflikten om drift av allmännyttiga uppgifter såsom skatteupp- börd, soldatutskrivningar etc. har funnits i alla politiskt organiserade samhällen enligt Linnarsson. Detta kan man konstatera alltifrån 1600-talet till in i vår tid. Däremot finns i Europa ingen konflikt om att staten skall skjuta till skattemedel för välfärdsuppgifter. Konflikten ligger i vem som skall utföra uppgifterna. Linnarsson har valt ett långt tidsperspektiv för sin undersökning och är då tvingad till att utföra fallstudier inom några utvalda områden. Han har begränsat sig till att följa riksdagsdebatterna och därmed valt bort andra källmaterial som t ex pressen. De områden han valde att studera var tullar, järnvägar, telefoni och privata daghem.

Tullar

Under tiden 1726 till 1765 var tullväsendet i Sverige privatiserat och sköttes av Generaltullarrendesocieteteten. På riksdagen 1765/66 diskuterades frågan livligt och många riksdagsmän menade att det var dags för staten att återta verksamheten från de privata entreprenörer som tjänat stora pengar på statens bekostnad. Även skatteuppbörden under första halvan av 1700-talet var nära att privatiseras, men förslaget rann ut i sanden då sekreta utskottet sade nej till detta förslag.

Järnvägar

Under första hälften av 1800-talet rådde

en veritabel järnvägsfeber i Sverige. De första järnvägarna började byggas på 1820-talet i England. I Sverige var det främst de olika bolag som byggde kanaler för varutransporter på vatten, som tog upp frågan. Man såg järnvägar som ett komplement till kanalerna. I november 1845 lämnade majoren i flottans mekaniska kår, greve Adolf Eugène von Rosen in ett förslag till regeringen om att han skulle få ensamrätt på att anlägga järnvägar i Sverige. Det fick han också, men ekonomiska problem medförde att projektet avstannade. von Rosen hävdade att järnvägar i Sverige skulle anläggas av det privata näringslivet. Det gick dock upp för Sveriges riksdag under mitten av 1800-talet att ett nationellt järnvägsnät inte skulle kunna byggas utan kapital i någon form från staten.

På riksdagen 1853/54 diskuterades ett förslag om att staten skulle bygga landets järnvägar. Motförslaget från näringslivet var att privata bolag och utländska intressenter skulle stå för byggandet. Staten var emot privat engagemang i stambanenätet och menade att endast bibanor som anslöt till stambarnorna skulle få byggas av privata entreprenörer. I debatterna om järnvägarna var bönderna konsekventa motståndare. De menade att stambaneprojektet drevs igenom uppi- från utan folkets medverkan. Staten såg inte längre järnvägarna som ett enskilt intresse, utan som en statsangelägenhet, viktig för hela rikets utveckling. Riksdagens beslut blev efter långa och intensiva debatter att staten skulle bekosta och ansvara för stambanenätet och att privata bolag endast fick rätt att bygga bibanor som kopplade samman mindre orter med stambanorna.

Statliga eller privata telefoner

Vid sekelskiftet 1900 tillhörde Sverige de länder där telefonnätet var mest utbyggt. På 1880-talet hade också Stockholm fler telefonapparater än någon annan stad i hela Europa. Staten såg telefonen som ett lokalt kommunikationsmedel och som ett komplement till telegrafien. Konsekvensen blev att telefonnäten från 1880-talet byggdes ut i snabb takt av privata företag. Rätt snart framstod det ändå klart att någon form av central styrning måste till, inte minst för att koppla ihop interurbana telefonledningar med de lokala näten. Frågan om ett rikstäckande telefonnät, medförde att staten tvingades in på

telefonmarknaden för att på 1890-talet genom Telegrafverket börja köpa upp lokala telefonnät för att inkorporera dem med statens ledningsnät. År 1900 återstod i princip endast ett privat telefonbolag på marknaden: Stockholms Allmänna Telefon AB. Bolagets kunder i Stockholmsområdet utgjorde en tredjedel av av samtliga telefonbonnemang i hela riket. Det stod därför klart för regeringen att detta bolag måste inlemmas i Telegrafverket om ett statligt telefonnät skulle kunna skapas.

Köpet av blev en återkommande fråga på riksdagarna från sekelskiftet, men först 1918 fattade riksdagen beslut om inköp. Bortsett från anslagsfrågan diskuterades på riksdagarna också huruvida Sverige skulle ha ett statligt drivet telefonnät eller om privata bolag också skulle få verka på marknaden.

Privata daghem

1983 publicerade Expressen en artikel, som visade att Electrolux med stöd av Svenska Arbetsgivareföreningen avsåg att driva daghem. Bolaget fick namnet Pysslingen förskolor och målet var att tillsammans med de borgerliga partierna ändra på den offentliga sektorns uppbyggnad. Efter en hätsk debatt så antog riksdagen en lag, Lex Pysslingen, som stoppade statsbidrag till daghem drivna i aktiebolagsform. Framför allt socialminister Sten Andersson försvarade kraftfullt för socialdemokraterna, den offentliga barnomsorgen. Debatten kom att kretsa kring frågor om valfrihet och möjlighet för medborgarna att påverka. Linnarsson menar att debatten var en del i den högerväg som svepte fram över västvärlden och Sverige i slutet av 1970-talet och som kom att präglade politiken på 1980-talet. Principen om privat eller offentlig drift i allmännyttiga uppgifter stod i fokus för debatten.

Avslutning

Idag, menar Linnarsson, är debatten fokuserad mycket mer till individen i stället för det allmännas bästa. Begreppet ”valfrihet” har blivit norm på bekostnad av det allmänna bästa. Dock finns också frågeställningar, som går igen från 1600-talet till idag t. ex. betonandet av praktiska och organisatoriska frågor rörande driften av samhällets välfärdsuppgifter.

Sammandrag av U.J.

Boplats från järnåldern har hittats i Norrtälje

Järnåldern här i Norden är daterad från 500 år f. Kr till 1050 e. Kr och klimatet var kallt och fuktigt. Det blev varmare mot slutet av perioden. Landhöjningen var 10 m. under denna period. Gårdar och byar som etablerades under denna period fick ofta namn som slutade på –sta, -by och –tuna. Vi har än idag byar och orter kvar med dessa namn.

År 535 hände något här i Norden. Aningen var det ett vulkanutbrott eller ett meteornedsläpp som drog med sig ett kallare klimat. Denna händelse kallades för fimbulvintern (Den mäktiga stora vintern) vilket betydde att det var tre år med vinter och ingen sommar. Det kalla klimatet och råa höll i sig i minst 50 år och det gick inte att odla. En mycket tuff tid för våra anfäder. Då flyttade många människor ner sina boplatser till kusterna där det var lättare att få tag på föda t.ex. fisk.

Platsen mellan E18, väg 276 och rondellen vid södra infarten är där nya brandstationen ska byggas. Arkeologer har varit dit och förundersökt platsen. Då upptäcktes det att här fanns något intressant. Under några veckor i juli grävdes platsen fram och de upptäckte en boplats från järnåldern. Detta kan vara de tidigaste människorna som bodde i Norrtälje.

Det hittades stolphål till tre skeppliknande långhus och stolphål till några mindre byggnader. Det bodde ca 20 personer här vilket betyder att det var en större gård.

Man hade också trälar på gården. Långhusen som var 20 – 25 m långa byggdes med parstolpar som var 40 cm breda och med brädväggar ca 10 cm tjocka. Taket var ett sadeltak och det kan ha varit två våningars hus. Huskonstruktionen tydde på det. De övriga husen var troligtvis ekonomibyggnader samt för djuren. Ett hus var mindre och hade stolpar i en fyrkant. Detta var troligtvis den plats där man tillbad och offrade t.ex. nått litet djur, fisk eller mat. Man trodde på gårdstomten och alver så dessa måste man ha på sin sida. Än idag offrar vi till tomten med att ställa ut gröt på julafton.

I ett hörn mot E18 hittades en större eldhärd och där huserade smeden. Han fick inte hålla till för nära husen p.g.a. sin eld. På järnåldern hade man nu hittat järn och av denna produkt framställdes yxor, svärdsklinkor, saxar, knivar och nitar.

Djuren man hade var kor, grisar och får. Korna var viktiga då de gav mjölk som man kunde dricka och göra en del maträtter som yougert, kvarg m.m. Grisarna gav kött, samt blod som man gjorde paltbröd och blodpalt av. Även ett lamm kunde man ta till slakt för mat. Fåren gav ull som blev kläder och sängkläder. Man klippte inte fåren på den tiden utan lät fåren tappa ullen som man då plockade upp efter djuren. Då kliade inte ullen. Djuren gick ofta fritt i skogen där de kunde äta fritt. Fisk var en stor matprodukt då det fanns rätt gott om fisk i hav och sjöar. Man levde också på jakt i skogarna där det fanns gott om vilda djur. Förutom mjölk så drack man också mycket öl och mjöd. Därför odlade man korn på en liten täppa samt samlade in humle från bin för framställningen av dryckerna. Maten lagade man över öppen eld eller i kokgropar. På denna plats hittades några eldplatser som tydde på matlagning.

Denna gård låg bra placerad vid vattendrag. Häriifrån kunde man segla till Mälaren vidare mot Sigtuna och Birka, Uppsala och ut i Östersjön. Kyrksjön vid Frötuna kyrka gick ända hit upp. Då gården låg vid en trevägskorsning så var där trafik hela dagarna i ända.

Man skulle kunna kalla folket i byn för medelklass, säger Mattias Frisk arkeolog och berättare för oss besökare. Fornborgen vid kyrkan är troligtvis äldre än

denna gård. Den stod vid stranden och de som åkte förbi i sina båtar fick betala skatt och tull som var en bra inkomst för byn

När väg 276 (kustvägen) grävdes ut från Södra infartens rondell och ner till anslutningen från Arstabacken (från Stockholmsvägen) så påträffades en gravplats som man tror högst sannolikt tillhör boplatsen nedanför. På järnåldern begravde man sina döda på bästa platsen för att de skulle få den bästa utsiktsikten. Fast på vissa platser från järnåldern har man också funnit gravplatsen under husen.

Som det alltid blir i familjer så ökar familjemedlemmarna med åren och det fanns då inte plats och föda till barn och barnbarn. Då skickas ungdomarna iväg med båtar på handels- och plundringsfärder. Det bar av till England, Baltikum, Tyskland m.m.

Slutet av järnåldern från 700 – 1100 talet kallades vikingatiden då dessa båtburna krigsmän åkte runt och tog för sig. Plundringsfärderna gick inte så bra så de återvände hem till Norden år 1066.

Tyvär så hittades det inte många lämningar efter folket. De kanske städade efter sig och tog med sig allt eller beror det på att det var jordbruksmark som tillhörde Frötuna kyrka och brukades ända fram till slutet av 50 – talet. Boplatsen låg inte djupt under den nuvarande marken och lämningar kan kanske oturligt ha harvats bort av bonden.

Birgit Söderman

Den första Roslagsskalden

Lundberg, S: Yngve Jansson - Den första Roslagsskalden, Malmö 2017, 77 sid.

Susanna Lundberg har skrivit en initierad och inkännande bok om sin farfars far Yngve Jansson, skalden som aldrig nådde något större erkännande, men som ändå lever kvar i minnet i Roslagen.

Det var för övrigt Nils Ferlin som myntade begreppet *den första Roslagsskalden*, vilket ju säger en del om vad denne tyckte om Yngve.

Boken kan köpas direkt av författaren eller på Norrtälje stadsarkiv. Priset är 190 kr.

Öar i Roslagen och deras namn

Här fortsätter den i föregående nummer påbörjade artikelserien om Roslagens öar av Roland Palmquist.

Fårgångsö, Länna socken, Norrtälje kommun, ligger någon kilometer söder om Svartnö och strax söder om Högmarsö. Det var fiskare och bönder från främst Hemmarö som redan vid tidig medeltid började bruka ön, precis som de gjorde på flera av öarna i Länna innerskärgård. Namnets betydelse talar för sig själv.

Gräddö är en småort i Rådmansö socken, Norrtälje kommun. Gräddö var i äldre tider en betydande fiskeby och sjöfartsort under segelfartygsepoken. Som namnet ger besked om så låg Gräddö gård på en ö skild från Rådmansö och hade sin namnform redan på 1500-talet, nämligen Gredde. År 1557 Gred-daby, år 1586 Greddoghe, år 1638 Gräddö. Namnet har alltså med ordet gredde att göra och betyder ”slam” eller ”dy” och beteckningen gällde speciellt den del som ligger öster om Gräddö by.

Helgö i Länna socken, Norrtälje kommun, är en större halvö vilken långt tidigare var en helt omfluten ö. Där finns byarna Mörtsund, Gärdsnäs och Löгла. Uppe på Helgöberget – nära Moreviken – finns en uråldrig kultplats med märkliga stenformationer. Bebyggelsenamnet Löгла på nordöstra Helgö är tolkat som ”lilla sjön” – och kanske är Löгла därför ett gammalt önamn. Namnet Helgö kan betyda ”helig ö”, enligt bortgångne hembygdsforskaren Åke Söderman i Mora by. Kanhända hade någon missionär landstigit på ön under vikingatid, menade han. Men möjligen har namnet tidigare uttalats

Hjälmo. Hjälmo syftar alltså, precis som i en hel del andra ortnamn, på ett ”högt stackformigt berg”, detta enligt Hjalmar Lindroth. I varje fall stämmer naturbeskrivningen in.

Kallskär är en ögrupp i Blidö socken och ligger cirka sex sjömil sydöst om Svartlöga. År 1716 skrevs namnet Storskär. Kallskär är en uppskattad och välskyddad naturhamn, men föga besökt p.g.a. de många grunden. Några få bodar finns på de sagolikt vackra öarna. Namnet betyder egentligen sälskär (= kall efter sälhane) och just sälar kan man ofta se i Svartlögefjärden på andra sidan av farleden påstås det. Enligt författaren Åke Gehlin ska förleden kall- vara besläktad med ”kul” som i äldre språkbruk betyder ”bris”. Ordet kuling har samma ursprung.

Kapellskär i Rådmansö socken, är en udde på Rådmansö och hamnen där är Stockholms Hamns nordligaste. I äldre tider skrevs ordet cappel. Både stavning och uttal ”Kapellskär” och ”Kappelskär” förekommer. Namnet har ett medeltida ursprung och kommer av att där fanns ett kapell för nyttjande innan man gjorde seglatsen över Ålands hav.

Käringön i Björkö-Arholma socken, ligger i höjd med Lidö men väster om leden. Ön har sitt namn åtminstone sedan 1600-talet.

På västkusten betecknar namnet Käring ett stenkummel till sjöfartens hjälp. Namnet har troligen samma betydelse för denna ö, för stenkumlet på ön står som skiltvakt vid porten till Vaddöleden.

Roland Palmquist

Boktips!

Ivarsson, J-O, Persson, F: Örviks by i Häverö socken, Häverö 2017, 85 sid.

Boken om Örviks by sträcker sig tidsmässigt från 1400-talet till vår tid med tonvikten på tiden fram till 1930-talet. Författarna säger i förordet att de använt källmaterial såsom kartor, ritningar, bilder, tidnings- och dagboksnotiser.

Som vanligt i detta författarpars böcker, har också Jan-Olof mycket snyggt ritat av och ritat rent kartor av betydelse för framställningen.

De 19 olika gårdar som beskrivs är försedda med ägarlängder och deras lägen framgår också av en översikt-karta i boken. Såväl storskiftets som laga skiftets inverkan på Örviks by berörs i boken.

Slutligen kan sägas att båda författarna har anknytning till byn; Jan-Olof som barnfödd och bosatt där under åren 1940-47 och Fredrik som bybo sedan 2008.

Boken kan köpas av författarna men också på Norrtälje stadsarkiv.

Hammarstedt, Anita: Fyra generationer kvinnor, AVH förlag, Upplands-Väsby 2016

Boken handlar om Christina, Emilia, Olga och Sigrid och deras familjer från tidigt 1800-tal till 1900-talet och genom två världskrig.

Boken utspelar sig i Malmköping, Valla och Stockholm. Man får följa dessa kvinnor från pigor till giftermål och hur de kämpade med hem och barn under ibland vidriga förhållanden. Några visade sig också vara duktiga entreprenörer och kunde hjälpa till med försörjningen.

Boken är mycket läsvärd då man får förståelse för vad våra tidiga kvinnor fått kämpa för sin och barnens överlevnad.

Birgit Söderman

Arkivens Dag den 11 november Traditionsenligt anordnade Norrtälje Stadsarkiv Arkivens Dag den andra lördagen i november. Trots ett populärt arrangemang på biblioteket samma dag som rörde Norrtälje i gamla och nya filminspelningar, så kom ett relativt stort antal besökare under de 4 timmar som evenemanget varade.

Förutom den traditionella tipsrundan och kaffeserveringen, denna gång med Prinsessårta, bidrog Norrtälje Släktforskarförening med hjälp till personer som kört fast i sin forskning. Som jourhavande släktforskare fungerade Birgit Söderman och Thomas Malmström. De hade en jämn ström av forskare hela förmiddagen.

Tre föredrag ingick också i programmet. Först ut var Kristina Franzén, som talade om hedersbegreppet inom den kyrkliga kontra världsliga sfären. Hon berörde både 1600-talets häxprocesser och 1800-talets bondesamhälle med dessa tiders hedersbegrepp och föreställningar om vad som var syndigt och skamligt, men också vår samtids hedersrelaterade föreställningar.

Därefter talade Ann-Marie Alfredsson och Urban Johansson om Grovstabonden Eric Nilsson och hans väg från patriot till landsförrädare. Anförandet var en utlöpare av den nyligen utkomna boken Grovsta by och Länna socken. Detta föredrag ingick också i NSFF:s programserie för år 2017. Omkring 35 personer lyssnade på detta föredrag.

Anledningen till att arkivet bjöd på prinsessårta till kaffet fick sin förklaring i det tredje föredraget. Per-Olov Johansson berättade då om Jenny Åkerström från Lohärad.

Hon hade en berömd husmorsskola i Stockholm och är känd för sina kokböcker bl. a. Prinsessornas kokbok. Denna tårta kallades till en början den gröna tårtan och stadsarkivets variant gick åt som smör bland alla besökande.

Kristina Franzén talade om synd och skam i både kyrklig och världslig sfär

Urban Johansson och Ann-Marie Alfredsson

Thomas Malmström vid arkivets släktforskar dator

I Anbladet nr 118 skrev Birger Björnerstedt om spelmannen Slev-Anders. Från NSFF-medlemmen **Bo Lindbeg** har Anbladet fått nedanstående intressanta upplysningar. Ett stort tack till Bo för dessa.

Slev-Anders föddes i Mjölsta 1845. Dit flyttade mina föräldrar 1946 från Mälhamra i Närtuna där Slev-Anders dog 1934. Jag följde då med dem vid flytten. Vi bodde i Mälhamra från 1936, då jag var ett år tills 1946.

Artikelförfattaren skriver att han inte känner till resultatet av spelmanstävlingen 1912. Den ägde rum i samband med det första Uplandstinget det året. Vid prisutdelningen 25 augusti 1912 fick H Andersson från Närtuna ett extrapris på tre kronor (motsvarande 153 kronor idag).

Segraren Gust. Jernberg från Tierp fick 50 kronor vilket motsvarar 761 kronor idag.

Hjälp mig...

...att hitta släktingar till min morfar i rakt nedstigande led *Lars Hjalmar Linder* f. 8/12 1877 i Hamrånger, Gävleborgs län.

Lars var statardräng på Mellingeolm, Frötuna sn och dog den 10/12 1955 i Knivsta förs, Stockholms län. I Kista församling hittar jag ingenting om honom.

Han var gift med Selma Sofia Pettersson f. 17/6 1874 i Söderby Karls församling. Hon dog i lungshot 20/2 1914 i Frötuna.

Selma inflyttade till Frötuna från Estuna den 31/10 1910 och tog ut lysning samma dag.

Lars flyttade 1/4 1911 till Estuna igen och lämnade hustrun med alla barnen.

Alla uppgifter mottogs tacksamt av **Birgitta Bjurhovd Jillgart**
Rudhögsgatan 45
212 31 Malmö
tel: 0702 24 66 34

Är handskriften på väg att försvinna?

I Västerås släktforskarklubbs tidning Arosiana nr 3 2017 finns en mycket intressant artikel om paleografi, vetenskapen om äldre skriftarter. Författare är Karin Borgkvist Ljung, paleograf på

Riksarkivet och Riddarhuset. Hon belyser skriftspråkets utveckling i Sverige med flera intressant exempel på brev från olika tidsepoker. Tidningen finns att läsa på Norrtälje stadsarkiv.

Ni som ännu inte betalat medlemsavgiften för 2018 - var snäll och gör det snarast! NSFF behöver pengarna för verksamheten.

Hans Högman - årets eldsjäl

I tidskriften Diskulogen nr 119/december 2017 kan man läsa om Hans Högman, utsedd till årets eldsjäl av Sveriges Släktforskarförbund.

Han fick priset mycket på grund av sin fina hemsida, som är värdefull speciellt för dem som forskar om militärhistoria. Här finns uppgifter om soldater, båtsmän och andra militärer.

Gå in på www.hhogman.se och botanisera bland regementen, indelningsverk, Sveriges krig, uniformer, värnplikt och mycket mer!

Släktforskningens Dag

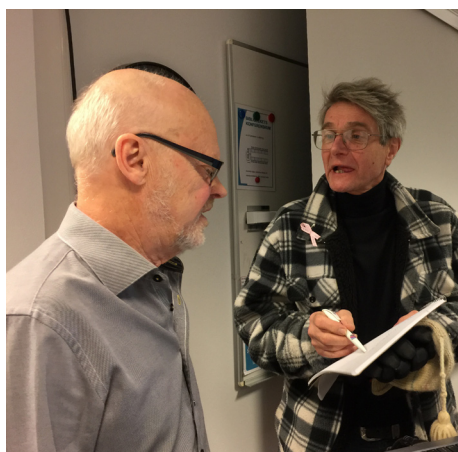
Släktforskningens Dag, i år framflyttad till den 20 januari, hade arkiv som tema. Detta på grund av att Riksarkivet 2018 fyller 400 år. I Axel Oxenstiernas kansliordning från 1618 nämndes för första gången i statliga dokument en särskild sekreterare för att handha rikens archivum, det gamla såväl som det nya.

Norrälje Släktforskarförening samverkade med Stadsbiblioteket i arrangemanget, som genomfördes på biblioteket i samarbete med bibliotekarie Carl Fredrik Svärd. NSFF:s ordförande Urban Johansson höll föredrag om arkivens betydelse för släkt- och hembygdsforskning och visade på var man kan få svar på alla frågor man har i sin personforskning. Över 60 personer bevistade föreläsningen, som avslutades med en frågestund för åhörarna.

Efter föredraget gav Ann-Marie Alfredsson, Birgit Söderman och Thomas Malmström hjälp till ett flertal personer som ville ha hjälp med sin forskning. En lyckad dag således, som satte mycket ljus på den personhistoriska forskningen.

*Åhörare, föredrags-
hållare t. v. i bild
samt vägledare i full
aktivitet under släkt-
forskrdagen.*

Från Riksförbundet

Ur Angeläget nr 2/2017 är följande hämtat.

Sveriges dödbok nr 7 som nu utkommit innehåller rättelser och kompletteringar till dödboken för perioden 1901-2013 men också nya uppgifter för tiden 2014-16.

Dessutom nyregistrerade uppgifter för perioden 1860-1900 för alla delar av landet i en omfattning som täcker ungefär 2/3 av det samlade underlaget. I november 2018 räknar man med att ge ut en fullständig version.

Släktforskar dagarna med årsstämman kommer för 2018 att äga rum i Växjö den 1-2 september med temat migration. Värdskapet delas mellan *Emigrantinstitutets Vänner och Kronobergs Genealogiska Förening*.

För 2019 är det Borås som tar över värdskapet och för 2021 förläggs dagarna till Göteborg. Evenemanget sammanfaller med stadens 400-årsjubileum. För 2020 finns det ännu ingen kandidat.

Förbundets kommande handböcker fokuserar på släktforskning utanför Norden. 2018 kommer således boken *Släktforskning i spansktalande länder* och 2019 en bredare skrift med namnet *Rötter utanför Norden*. 2018 utges också *Att släktforska på 1900-talet* av Daniel Johnsson. En nyutgåva förbereds också av Gunnar Lagercrantz sedan länge slutsålda *Svenska sjukdomsnamn i gångna tider*.

Slutligen uppmanar förbundet medlemmarna att lämna bidrag till Släktforskarernas årsbok för 2018. Mer information får du av Ted Rosvall via www.genealogi.se/ årsbok-pub

Tre generationer Malmström vid gruvbolaget i Herräng

I vår berättelse skall vi berätta om tre personer ur släkten Malmström, som arbetat vid Herrängs Gruf Bolag och i detta sammanhang också beröra den kände industrimannen Samuel Owen, som har viss beröring med denna historia. Artikeln är skriven av Urban Johansson och Thomas Malmström, som också stått för huvuddelen av källunderlaget eftersom personerna ingår i Thomas' egen släkt.

Johan Erik Malmström 1812-1875

Föddes den 8/5 1812 vid Johannesbergs slott, Gottröra socken, d. 23/6 1875 i Herräng, Häverö. Fadern var statdrängen Jan Erik Malmström f. 8/4 1784 i Norrtälje stad och modern Stina Ersdotter f. 22/9 1780 i båtsmanstorp i Håsta, Rimbo socken. Jan Erik förde såsom statdräng en mycket ambulerande tillvaro mellan olika gårdar, vilket var vanligt inom denna yrkesgrupp.

Sonen Johan kom dock in på en helt annan bana än fadern. Han gick i smedslära vid Norrtälje Gevärsfaktori 1825-35 var låsfilargesäll på Skeppsholmen i Stockholm 1835-37, järnarbetare hos Samuel Owen på Kungsholmens Mekaniska Verkstad 1837-40 och slutligen maskinist vid Herrängs gruvor i Häverö 1840-75.

Vi skall dröja ett tag vid Owen, vars verkstad hade stor betydelse för framväxten av den mer avancerade verkstadsindustrin i Sverige. Nedanstående uppgifter bygger på en artikel i Wikipedia med angivna källuppgifter varför framställningen kan bedömas som tillförlitlig.

Samuel Owen (1774-1854) var en brittisk konstruktör, tekniker och industriman. Han kom till Sverige första gången 1804, återvände till England 1805 men återkom igen 1806 och blev då kvar i Sverige för gott. 1809 köpte han en tomt på Kungsholmen och etablerade där företaget Kungsholms Mekaniska Verkstad där också gjuteri ingick.

På företaget fanns en stor mängd verktygsmaskiner och där gjordes de första ansatserna i Sverige till serietillverkning av färdiga metallprodukter. Owen fick också i uppdrag att projektera flera stora fabriksanläggningar i Sverige, som en effekt av att han fått uppdrag att leverera ångmaskiner till dessa företag. Till den typen av uppdrag hör uppförandet av valverket i Skebobruk. Dessutom levererade han pumpar till gruvor, maskindelar till

ramsågar och specialmaskiner till bland annat Norrtälje Gevärsfaktori. Det var således ett mycket tekniskt avancerat företag, som Johan arbetade på under åren 1837 till 1840.

Slutligen flyttade Johan till Herräng där han fick anställning som maskinist vid gruvbolaget.

Tillsammans med sin hustru Gustava Carolina Lundberg f. 27/8 1808 i Grindtorp, Ahlby ägor Sänga socken och d. 24/7 1892 i Herräng, Häverö, fick han nio barn varav ett var dödfött. Det första barnet Sophia Vilhelmina föddes 1838 i Ulrica Eleonora föreling i Stockholm, de övriga i Herräng. Gustava arbetade som piga i Stockholm när hon träffade Johan.

Frans Alfred Malmström 1844-1902

Johans och Gustavas son Alfred f. 6/9 1844 d. 4/10 1902 i Herräng var parets 4:e barn. Även han blev verksam vid gruvbolaget, först som smed och efter faderns död som maskinist.

Alfreds fru hette Margareta Katarina Lindgren f. 10/9 1850 d. 1/2 1933 i Herräng. Paret bodde i Storhägnan i Herräng. Han tillverkade en del möbler, mest för eget bruk och byggde också en båt, en s. k. Häverösnäcka år 1888. Detta var en lite längre flatbottnad eka med tre årpar. Numera förvaras denna på Roslagens Sjöfartsminnesförening i Älmsta.

Richard Malmström 1884-1964

Richard f. 21/3 1884 och d. 24/7 1964 var son till Alfred och således Thomas farfar. Även han kom att arbeta för gruvbolaget, enligt uppgift från Thomas far Sture, redan i 12-årsåldern. Hans första uppgift var att klättra ned för stegar i Eknäsgruvan, som var närmare 300 m djup, för att smörja pumparna. Detta som skedde natttid torde ha varit en fullkomligt livsfarlig uppgift. Så småningom avancerade han till elektriker och han hade stor del i elektrifieringen av gruvbolaget när man övergav ångtekniken. Allt som allt

kom Richard att arbeta i företaget i 60 år. Hans hustru Olga Teresia Albina Karlsson f. 3/1 1889 d. 28/7 1962 var född i Maria Magdalena församling i Stockholm.

Herrängs Gruf Bolag

Vi skall nu titta litet på själva gruvbolaget och dess tillkomst. För detta ändamål har vi använt boken HERRÄNG, Ett samhälls utveckling från utmark till järnbruk, Stockholm 1991. Den tidigaste historien rörande gruvbrytningen går vi inte in på utan koncentrerar oss på 1800-talet, som är aktuell tid för denna artikel. I början av 1800-talet förekom malmbrytning i Herrängs gruvor, men brytningen upphörde i samband med att Sverige förlorade Finland 1809 och exporten dit därmed upphörde. 1822 synes malmbrytningen ha kommit igång igen och vid Jacobigruvan pumpades vattnet upp med ångmaskin. Den första maskinkarlen hette Isac Smedberg. Under senare delen av 1800-talet sjönk malmpriserna och därmed också malmbrytningen för att så gott som helt upphöra vid Herrängs gruvor (HERRÄNG, sid. 63).

År 1838 bildades Herrängs Gruf Bolag med bl a Friherre Wilhelm Tersmeden som delägare. Bolaget ombildades 1889 till Herrängs Gruf AB.

Det geografiska läget med tillgång till hamn för att skeppa träkol från Norrland och Finland och exportera järn gjorde att initiativ togs till att anlägga ett järnbruk på orten. Bygget av detta påbörjades 1901. Under 1920-talet minskade driften för att under 1930-talets depression helt upphöra. Efter en kort uppblomstring på 1950-talet blev konkurrensen för en av Sveriges minsta hyttor för hård. Den egna malmbrytningen upphörde och i juli 1969 lades bruket slutligen ned (HERRÄNG, sid. 192 ff).

Herrängs Gruf Bolags arkiv är till stora delar bevarat och förvaras på Norrtälje stadarkiv. Genom dess avräkningsböcker får man en god bild av vilka yrkesgrupper som var verksamma vid bruket, deras löner och vad som ingick i staten liksom vilka varor de tog ut från handelsboden. Avslutningsvis skall vi göra några nedslag i dessa avräkningsböcker avseende Johan. Att denne verkligen började som maskinist 1840 styrks av dessa avräkningsböcker. Före honom finns för tiden 1826-37 Bärtram Lemon (Lemoine) och 1838-39 Matts Blåman redovisade som

maskinister.

Av 1840 års avräkningsbok framgår att Johan fick ut lön för 9 månader, tillsammans 324 Riksdaler. Hans lön drogs från Ångmaskins konto, ett konto som i räkenskaperna finns med från 1825. Huvudböckerna är inte bevarade för varje år vilket gör det svårt att exakt säga när gruvbolaget köpte sin första ångmaskin. Avräkningsböckerna visar också vilka varor som Johan tog ut i lön. Här kan nämnas salt, sill, strömming, råg, vete, korn, humle, brännvin och ärter men också t. ex. bräder och tjära. Av avräkningsboken för 1860 kan man se att ett dagsverke betalades med mellan 36 och 44 öre. 1855 infördes decimalsystemet för riksdaler riksmünt så att det på denna myntenhet gick 100 öre. Kronan infördes 1873.

Gustava Karolina och Johan Erik Malmström.

Fotot från omkr. 1868

Fotograf: okänd

Slutligen ytterligare en detalj ur gruvbolagets arkiv. För 1849 finns en redovisning över midsommarförplägningen för detta år. Maskinisten Johan Malmström har då fått ut 1 kanna, ca 2,6 l öl och 6 jungfrur, ca 49 cl brännvin. Till spelmännen utlämnades 16 jungfrur brännvin, ca 1,3 l och vid stångens resande 48 jungfrur, ca 3,9 l. Ett drygt arbete således att resa midsommarstången – mycket brännvin gick det åt.
Urban Johansson, Thomas Malmström

En resa i historien

Resan till Karelen och Viborg hösten 2017 med föreningen Norden och Norrtälje finska förening blev en speciell resa för Antti och Anja Mäkinen. Det blev ett möte med det förflutna.

Föreningen Norden gör sedan några en årlig resa till något av våra grannländer. Under år 2017 var det naturligt att göra resan till Finland med anledning av att Finland firade att de varit en självständig stat i 100 år.

Vi gjorde resan till Karelen och vi kom ända till den ryska Karelen, till Viborg. Finlands näst största stad år 1939. Svenskt i ca 400 år. Men det blev inte Karelen eller Viborg som blev den viktigaste mötesplatsen för Antti och Anja Mäkinen, det blev Villmansstrand eller Lappeenranta på finska.

Inbördeskriget 1917-18 kom att präglade Finland i decennier. Det var ett blodigt krig, Det pågick mellan den 27 januari till den 15 maj 1918. Kriget pågick mellan den ”röda” sidan och den ”vita” sidan. De röda fick visst stöd från den nyinrättade bolsjevikiska regimen i Ryssland och de vita fick stöd från Tyskland och i begränsad utsträckning från Sverige.

I kriget dog ca 37 000 personer varav drygt 20 000 från den röda sidan. Den vita sidan upprättade läger vid krigsslutet där förvarades ca 80 000 röda som fångar.

I Lahtis fanns ett fångläger för ca 22 000 röda (Hennala läger). Det fanns inte plats för alla och därför fördes under sommaren 1918 ca 3000 fångar till Villmansstrand. Bland dessa 3000 fanns Antti Mäkinens farfar, Johannes Mäkinen, 39 år. Antti Mäkinens far Valfrid Mäkinen var då 4 år.

Samtliga 3000 fångar dog i Villmansstrand och ligger begravda i en massgrav. De dog av hunger och sjukdomar.

På den gamla kyrkogården i Villmansstrand finns massgraven. Det har rests en gravsten över graven. Den har inskriften (översatt till svenska), ”TILL MINNE AV ER. ARBETARE FRÅN VILLMANSSTRAND OCH OMGIVNINGEN.”

Det finns en historia hur de hittade massgraven och Anttis farfar. Antti har en systerdotter som bor i St Michael i Finland, Reija Suokes. Hon har forskat i sin och Anttis släkt och funnit en massgrav med röda i Villmansstrand och i den skulle Antis farfar finnas.

När vår resa kom till Villmansstrand gick Antti och Anja till den stora kyrkogården men där fanns ingen massgrav. De letade bland alla namnen men fann inte Anttis farfar. Då gick de till ortens bibliotek och fick veta att massgraven skulle finnas på den gamla kyrkogården.

*Antti Mäkinen
vid gravstenen.*

Foto: Olle Olsson

I Villmansstrand på den gamla kyrkogården fann Antti Mäkinen sin farfar!
Norrtälje i januari 2018

Olle Olsson

”Hemsk olycka å Norrtäljeviken i söndags afton”

Den kanske mest kända Pythagorasbilden – där ett antal stolta arbetare står kring en tändkulemotor – har genom åren varit föremål för spekulationer kring när, och av vilken anledning, den blivit tagen. I samband med att den självklart också kom till användning i den nya boken om Pythagoras (beskuren som omslagsbild, men hel inuti) ville vi försöka ringa in tidpunkten. De står framför det gamla motorprovningssrummet som revs 1912, så bilden måste vara äldre än så. För att försöka identifiera personerna på bilden tog vi hjälp av uppgifter som tidigare lämnats av Bengt Sundberg, en gammal Pythagorasarbetare som hade börjat sin anställning vid fabriken redan 1910. Den person som står längst till vänster på bilden identifierade Sundberg som ingenjör Boustedt, och det gav genast bilden en mer avgränsad tidsbestämning. Fotot måste ha tagits någon gång mellan det

Boustedt anställdes och motorprovningssrummet revs, alltså 1910 eller 1911. Folke Mauritz Boustedt, född 1881, flyttade till Norrtälje i juli 1910 som ritare och när han avled i augusti 1913 benämns han ingenjör. Anledningen till hans för tidiga död var en mycket tragisk båto-lycka, som fick stora rubriker i Norrtälje Tidning.

Det hela inträffade på söndagskvällen den 24 augusti 1913 då motorbåten som Boustedt och åtta andra personer befann sig i var på hemväg efter en utflykt. Ungefär i höjd med Lunda brygga observerade de en av flottans torpedbåtar på utgående, men misstog sig på torpedbåtens manövrering och försökte byta sida i farleden. Torpedbåten gick med hög fart och träffade motorbåten midskepps så att samtliga ombord kastades i vattnet. Torpedbåtens befälhavare hade strax före kollisionen kommenderat stopp och full back. En jolle kom snabbt i sjön, men fånglinan och årorna gick i hastigheten förlorade. Två besättningsmän kastade sig i vattnet, bröt loss ett par plankor från jollens durk och paddlade med dessa till olycksplatsen och lyckades rädda fem nödställda. En person räddades direkt till torpedbåten, men Boustedt, fröken Elin Appelqvist och fru Alma Larsson drunknade. Torpedbåten sökte länge efter dem, men vid halv elvatiden på kvällen återvände den till Norrtälje hamn med de räddade.

Draggning påbörjades dagen därpå, men

efter ett par dagar ansåg man sig nödsakad att ta allmänheten till hjälp och gick ut med ett upprop i tidningen om hjälp med draggningsarbetet. Ett femtontal båtar ställde upp på lördagen och ett trettio-tal på söndagen. På lördagen, nästan en vecka efter olyckan, hittades Boustedts kropp av motorarbetaren Magnusson, även han synlig på fotot, i mitten av bakre raden. Fröken Appelqvists och fru Larssons kroppar återfanns först dagen därpå.

Jordfästningen ägde rum den 2 september på Nya kyrkogården vid 19-tiden och mellan ett- och tvåtusen personer hade samlats för att närvara vid akten. Stadens affärer och industrier hade stängt tidigare än vanligt för att så många som möjligt skulle kunna närvara. Fröken Appelqvist begravdes på Nya kyrkogården medan Boustedts och fru Larssons kistor fördes i procession med sorgemusik till järnvägsstationen för begravning på annan plats. Före Boustedts vagn gick Pythagoras chef, tjänstemän och arbetare.

I polisutredningen framkom att Boustedt suttit vid rodret och att kursen in till hamnen tagits i rät linje, vilket gjort att man kommit för nära Rådmanölandet, det vill säga på fel sida i farleden. Torpedbåten hade gått från Norrtälje vid niotiden på kvällen, det var rätt mörkt och vädret var disigt. Båda båtarna iakttog varandras lanternor men girade så att kollisionen var oundviklig. Polisutredningen slog fast att felet måste tillskrivas motorbåten, som framförts på fel sida i farleden och med otillräckliga lanternor. Arrangemanget bestod av en topplanterna uppsatt på en båtshake i förstäven, och hade tagits för ett akterljus av torpedbåtens befälhavare.

Torpedbåt U 73

En fartygsinspektör yttrar sig med anledning av olyckan och även han skulle ha uppfattat lanternan som att motorbåten

varit på utgående, och ansåg att det var underligt att inte fler olyckor skedde, då det snarare var regel än undantag att mindre farkoster inte förde föreskrivna lanternor.

Boustedts bror, som var sjökaptan, gjorde ett långt inlägg i tidningen, där han anser att olyckan beror på fel i gällande lagstiftning. Han jämför med biltrafiken där det finns allmänna säkerhetsbestämmelser men menar att motsvarande saknas till sjöss, trots ökande båttrafik. Han går i detalj igenom hela förloppet, både från motorbåtens och torpedbåtens perspektiv, och tycker att även torpedbåtens framfart bidrog till olyckan.

I januari året därpå, efter sammanträde i Norrtälje rådhusråd, fick John Erik Vilhelm Hedin, en av männen som så rådigt räddade fem av motorbåtens passagerare, ur borgmästare Hallins hand ta emot en guldmedalj av 5:e storleken med inskriptionen: "För berömliga gärningar". Även maskinisten Thorsell, som var den andra frivilliga, fick senare medalj. Det framhölls vilket mod som krävts att fullt påklädda kasta sig i vattnet i mörkret för att få fatt i jollen och sedan ha sinnesnärvaro att inte försöka rädda de nödställda en och en. Genom att hindra dem från att försöka äntra jollen, utan i stället låta dem hålla fast i relingen, gick räddningen så mycket snabbare.

Eva Landberg

Källor:

Kyrkoböcker, Norrtälje församling
Mikrofilmade årgångar av Norrtälje Tidning i Norrtälje stadsarkiv
Digitaliserad dagspress, KB

Artikeln tidigare publicerad i PythagorasNytt

Norrtälje Släktforskarförening 40 år - 1978 - 2018

Den 25 februari höll NSFF årsmöte i IOGT-lokalen i Norrtälje inför 30 deltagare. Föreningen, som i år fyller 40 år firade jubiléet med smörgåstårta och kaffe. Birger Björnerstedt underhöll med visor till gitarr samt spelmansmusik på sin fiol. Musiken interfolierades också med underfundiga och kluriga dagsverser. Birgit Söderman och Urban Johansson hade satt ihop en 40-årsresumé av det viktigaste som tilldragit sig under de gångna åren.

Styrelsen

Efter konstituering ser styrelsen ut som följer.

Ordf. Urban Johansson

Vice ordf. Bo Ragell

Sekreterare Willy Menander

Kassör Ann-Marie Alfredsson

Klubbmästare Birgit Söderman

Ledamot Thomas Malmström

Medlemmar och ekonomi

Efter några år med underskott i finanserna vändes detta 2017 i ett överskott på ca. 15 000 kronor. Detta beror på en höjning av medlemsavgiften för 2017 på 50 kr samt att styrelsen minskat ett Anblad från 12 sidor till 8, vilket medförde såväl billigare tryckkostnad som portokostnad för utskick.

Vår medlemskader har tyvärr minskat under flera år. Vid årsskiftet 2017/18 var den 300 medlemmar varav 23 familjemedlemmar. Denna utveckling är likartad för de flesta släktforskarföreningar i landet. Här finns mycket att göra för styrelsen för att försöka vända denna trend.

Styrelsens förslag på oförändrad medlemsavgift för 2019 fastställdes av årsmötet. Riksförbundet har aviserat en höjning av avgiften

per medlem till förbundet under en kommande treårsperiod för att öka förbundets egna intäkter. Detta beror delvis på att storsäljaren döds-kivnan nu närmar sig sin slutliga version och att denna inte längre kommer att utgöra den starka inkomstkälla som den varit tidigare.

Styrelsen presenterade en försiktig budget för 2018, med ett litet överskott på 1 200 kr. Även i fortsättningen gäller således att hålla hårt i pengarna, utan att för den skulle dra ned på ett intressant program för föreningens medlemmar.

Verksamhetsplan 2018

Styrelsens förslag till verksamhetsplan antogs av årsmötet. De färdiga programpunkterna är följande.

11 april. Föredrag av Eva Landberg om masar och kullor som kommit till Roslagen och etablerat rörelse där.

3 juni. Försommarträff på Eriksskulle hembygdsgård. Söderby-Karls hembygdsförening fyller 100 år 2018.

1 september. Föredrag av Jan-Olof Ivarsson om hans senaste bok i IOGT-NTO-lokalen i Västernäs, Vaddö. Dagens värdinna är Inga Gustavsson. Sång, musik och allsång samt kaffe med dopp utlovas!
Höstträff. Medlems- och anbytarträff på stadsarkivet.

Dessutom framkom följande förslag från årsmötet. Föredrag om DNA-forskning, eventuellt följd av en studiecirkel i ämnet om intresse finns för fördjupning.

Visning av Kultur- och fritidsnämndens ordförande Bengt Erikssons gamla filmer om livet på landet i Roslagen.

Till dessa två förslag återkommer

styrelsen under året.

40 år med NSFF

Ur 40-årskrönikan skall några nedslag redovisas.

På den första träffen den 26/10 1978 på Norrtälje stadsbibliotek deltog förutom initiativtagaren till träffen, Urban Johansson, ytterligare 12 personer. Här kan nämnas upphovsmannen till medlemstidningen Anbladet, Olle Janbell. På det konstituerande mötet den 7/12 antogs stadgar för föreningen och ytterligare 9 personer antecknade sig som medlemmar. Hit hör föreningens nuvarande klubbmästare Birgit Söderman.

De första numren av Anbladet var helt tryckta i svartvitt varför Olle och Urban satt och färglade tidningens namn på första sidan för hand.

1979 var medlemsavgiften 20 kr och i slutet av detta år hade föreningen 54 medlemmar.

1984 startade föreningen en egen skriftserie för utgivning av böcker om släkt- och hembygdsforskning. Först ut var Nils Sundelius med sin Sjuhundra härads domböcker 1601-51. Därefter har skrifter givits ut av bl. a. Jan Faith-Ell, S-O Garland, Leif Larsson och Hans Gillingstam.

I Anbladet som utkommit med 119 nummer har åtskilliga medlemmar och icke-medlemmar medarbetat och många antavlor har publicerats.

Många föreläsare har också besökt Norrtälje. Här kan nämnas Ebbe Schön, Kalle Bäck, Elisabeth Reuterswärd, John Chrispinsson, Elisabeth Thorsell, Petter Inedahl

och Magnus Bäckmark.

Ett stort tack till alla medlemmar som på olika sätt ställer upp för föreningen med artiklar, föredrag och hjälp på annat sätt. Tillsammans skapar vi en modern och blomstrande släktforskarförening, en i hög grad pigg 40-åring. U.J.

Efter många år som hemsidesredaktör bestämde sig Björn Bergström för att lämna sitt uppdrag. Under hans tid som redaktör har hemsidan utvecklats till ett effektivt skyltfönster för föreningens verksamhet.

Besökarna lät sig väl smaka av de festliga smörgåstårterna.

Birger Björnerstedt underhöll efter årsmötesförhandlingarna med egna och andras visor till gitarr.

Släktforskarkontakt "Over there"

I slutet av 1970-talet forskade jag kring spelmannen "Gåsvikarn" från Väddö, 1816-1887, och det blev så småningom en liten bok av det: "Ölåtar som spelmän - traditioner från Gåsvikarn till Mosse Fridolf." Förra året upplyste mig en av mina släktforskande spelmansvänner Anders Hägg, att det på Facebook finns en speciell sida om "The Great Spelman Gåsvikarn, Väddö, Sweden". Det visade sig då, att i Oregon, USA bor en dam som i direkt nedstigande led är släkt med Gåsvikarns syster och har blivit intresserad av spelmannen i släkten. Jag har nu kunnat komplet-

tera denna sida med en del fakta, bilder och musikmaterial och på köpet fått en vänfamilj med liknande intressen i det stora landet på andra sidan oceanen, att utbyta nyheter med, om donald Trump och annat. Jag kunde också förmedla kontakten med ett svenskt antikvariat, där min bok fanns och kunde levereras till USA. Sådana trevliga episoder kan släktforskning också leda till.

Gå gärna in här och kika:

<https://www.facebook.com/GasvikSpelmanGardens/>

Birger Björnerstedt

Snälla medlemmar!

När ni ändrar e-postadress - glöm inte att samtidigt meddela Norrtälje Släktforskarförening om denna ändring.

Vi skickar en hel del information till er genom e-postmeddelanden och vi får ständigt tillbaka en stor andel som inte anträffbara.

På det sättet går ni miste om viktig information.